

Geachte Minister-President,
Geachte Minister,
Beste Vlaamse regering,

U leest het in het laatste SERV [advies voor begroting 2023](#) aan de Vlaamse Regering: “In de praktijk bestaan er duidelijke verschillen in de manier waarop verschillende werkingsmiddelen en toelagen (aan instellingen) geïndexeerd worden. In sommige domeinen zijn deze uitgaven reeds jaren niet geïndexeerd, soms zonder transparante motivering of zonder rekening te houden met eerder aangepaste verbintenissen.”

Sinds 2012 bleven de werkingsmiddelen in de zorg- en welzijnssectoren en de socioculturele sector ongewijzigd bij elke indexering van de lonen. In september 2022 wordt een indexatie van werkingsmiddelen voor de 12^e keer overgeslagen. Gecombineerd met hoge inflatie en stijgende energieprijzen komt de maatschappelijke dienstverlening in het gedrang.

Verso trekt al lang aan de alarmbel. De niet-indexering van werkingsmiddelen van sociale ondernemingen werd dit voorjaar kort besproken in de Vlaamse parlementaire commissie Financiën enerzijds en commissie Energie anderzijds. Ook doet de SERV met haar recente begrotingsadvies een duidelijke oproep: “De SERV vraagt de Vlaamse Regering om niet blind te zijn voor de negatieve impact van de inflatieopstoot voor sectoren, ondernemingen, zelfstandigen, werknemers en huishoudens. Sommigen ondergaan de inflatie zonder dat hun inkomsten voldoende (kunnen) volgen. De SERV pleit ervoor om te onderzoeken welke stappen mogelijk zijn om gericht ondersteuning te bieden waar een duidelijke en significante impact van de inflatie te zien is.”

Verso, Vlaams Welzijnsverbond, SOM, Zorgnet-Icuro, Zorggezind, en Sociare beschikken over cijfermateriaal in de getroffen sectoren. De cijfers bewijzen dat de niet-indexering van werkingsmiddelen doorgevoerd werd vanaf 2012 in de bovengenoemde sectoren. Concreet kan je stellen dat 100 euro aan werkingsmiddelen in 2009, bij normale indexering en zonder besparingen intussen bijna 122 euro zou zijn. Maar door de ingrepen van de overheid is die 100 euro vandaag nog slechts 90 à 95 euro. Deze situatie wordt onhoudbaar voor talloze sociale ondernemingen, die omwille van de toegankelijkheid van hun dienstverlening, hun stijgende kosten niet mogen en kunnen doorrekenen aan de ‘klant’. Daarnaast zien we dat door de berichten over inflatie en energiecrisis mensen volop aan het besparen zijn op thuiszorg en zichzelf zorg ontzeggen.

Samen met de effecten van inflatie, zorgen nu de stijgende energieprijzen en de stijgende kosten voor verplaatsing bij ondermeer ambulante en outreachende diensten voor een acuut probleem: de financiële leefbaarheid die op vandaag al precair is, komt nog veel meer onder druk te staan met alle gevolgen van dien voor de dienstverlening en de kwaliteit voor de zorggebruikers en de te vermijden uitstroom van medewerkers. De brede maatschappelijke impact van dit alles is uiterst urgent.

De meeruitgaven voor energie vertalen zich structureel binnen de resultaten van elke social-profit organisatie. Voor de residentiële voorzieningen (bijvoorbeeld PVT, IBW en revalidatieziekenhuizen, JH,...) wordt de impact op

basis van de evolutie van de energiecomponent tot augustus 2022 geraamd op een extra uitgave van 12 miljoen euro. De gestegen uitgaven binnen de WZC bedragen ruim 132 miljoen euro en zouden bij doorrekening aan de bewoner leiden tot een structurele stijging met ruim 7 euro per dag per bewoner. In de socioculturele sector zien we een stijging van de energiekosten tot 360%. De federale regering heeft in het energieakkoord beperkt rekening gehouden met de situatie van de sociale ondernemingen. De tijdelijke verlaging van de BTW van 21 naar 6 procent en de premie van 100 euro per elektriciteitsaansluiting waren eerst niet van toepassing.

Eén van de belangrijkste manieren om de hoge energiekosten het hoofd te bieden zijn energiebesparende maatregelen. Maar ook daar staan de sociale ondernemingen voor onaangename verrassingen. De prijzen van bouwmaterialen (o.a. hout, staal, isolatie) zijn op korte tijd enorm gestegen. Tussen raming en uitvoering stijgen de kosten met 25% en die cijfers worden snel ingehaald. De VIPA subsidies, die in theorie zowat de helft van de bouwkosten dekken, volgen ook die prijsstijgingen niet. VIPA subsidies worden geïndexeerd tot de bouwindex die geldt op het moment van het bevel tot aanvang van de werken.

Tot slot, weegt de sterke verhoging van de brandstofkosten zwaar door op de verplaatsing van medewerkers.

Elk type sociale onderneming voelt de impact van de besparingen en de gestegen prijzen. Na een decennium van besparingen kan men niet langer spreken van korte termijn inspanningen en intussen zijn de besparingen en de meerkosten zo omvangrijk dat er absoluut geen enkele rek mogelijk is. Een ingreep is urgent. Er moeten maatregelen komen om de stijgende kosten te kunnen dragen en het pervers mechanisme van niet-indexering moet na 10 jaar voorgoed doorbroken worden.

Met vriendelijke groeten,

Ingrid Lieten
Directeur Verso

Tim Vannieuwenhuyse
Voorzitter Verso

Klaartje Theunis
Zorgnet-Icuro

Hendrik Delaruelle
Vlaams Welzijnsverbond

Marleen Roesbeke
SOM

Ann Demeulemeester
Zorggezind

Francis Devisch
Groep Maatwerk

Veerle Huwé
Sociare

De Vereniging voor Social Profit Ondernemingen (Verso) is de intersectorale werkgeversorganisatie voor de social-profitsector in Vlaanderen. Verso groepeerd vijftien federaties, actief in de gezondheids- en welzijnssector, de socioculturele sector, het onderwijs en de sector van de aangepaste tewerkstelling. Vandaag zorgen 17.000 private en publieke vestigingen in de Vlaamse social profit voor meer dan 422.000 arbeidsplaatsen. Deze ondernemers zijn niet-winstgedreven, maar stellen zich ten dienste van mens en maatschappij.